ಎಚ್.ಎಸ್. ಗೋಪಾಲರಾವ್*

ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೈಫಿಯತ್ತು

ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಶಾಸನತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಂಧು ಶ್ರೀ ನೆಲಮಂಗಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಾಯರ ಪ್ರವಾಸಕಾಲದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ನಡುವೆ ದೊರೆತ ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪ ಎಂಬುವವನು ಬರೆದ ಕೈಫಿಯತ್ತೊಂದರ ನಕಲಿನ ಕೆಲವು ಹಾಳೆಗಳು, ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸಿದುವು. ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು. ಮತ್ತು ಆಗಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದು, ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಬಗೆಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸತೊಡಗಿದೆ. ತಿತಾ.. ಶರ್ಮರು ತಮ್ಮ 'ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ'ದಲ್ಲಿ ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ರಾಮಯ್ಯ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬರೆದ ಎರಡು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರ ನಂಬಿಕೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಮಯ್ಯನು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಪರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತರಬೇತಾದವನು. ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರ ಹುಕುಂ ಮತ್ತು ಜವಾಬುಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಪರ್ಕಾಧಿಕಾರಿ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ದೊರೆತಿರುವ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ನಕಲಿನಲ್ಲಿ ೫೬ ಹಾಳೆಗಳಿವೆ (೧೧೨ ಪುಟಗಳು ½ ಪುಲ್‌ಸ್ಕೇಪ್ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಉದ್ದುದ್ದವಾಗಿ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಮಡಿಸಿ ನಕಲು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಪುಟದ ಆರಂಭದಲ್ಲೂ 'ಶ್ರೀ ಆಂಜನೇಯ' ಎಂದೂ, ಬಲ ಅಂಚಿನ ಮೇಲ್ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬುಕ್ ನಂ ಮತ್ತು ಹಾಳೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮತ್ತು ಹಾಳೆಗಳ ನಕಲು ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ. ನಕಲಿನ ಪುಟಗಳಿಗೂ ಅನುಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯು ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದು. ಅದನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹಾಳೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೇ ನಕಲಿನಲ್ಲೂ ನಮೂದಿಸಿರುವಂತಿದೆ. ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಳೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನಕಲಿನ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಅಪೂರ್ಣ ದಾಖಲೆ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ಮೂಲ ಪ್ರತಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ದೊರಕಿರುವ ನಕಲನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು ಎಂಬುದಾಗಲೀ, ಈ ನಕಲು ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಾಯರ ವಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತೆಂಬುದಾಗಲೀ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಹಾಗೂ ಅಪೂರ್ಣತೆಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ ದೊರೆತಿರುವ ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ದಿನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ದಿನಾಂಕ ಸಹಿತ ದಾಖಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮರು 'ವಿಚಾರ ಕರ್ನಾಟಕ' ದಲ್ಲಿ(ಪು. ೨೬೪–೨೬೮) ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು

* ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀಸ್ಕಂದ, ಅರಿಶಿನಕುಂಟೆ, ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ೫೬೨ ೧೨೩

ನಾಯಕ ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಾಗಿ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳು ನಾಯಕ ರಾಮಯ್ಯನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

'ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಸರ್ ಜಾನ್ ಮಾಲ್ಕಂ ಬಳಿ ಚಾಕರಿಗಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದ ನಾಯಕ ರಾಮಯ್ಯ ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ತನ್ನ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಪತ್ರಗಳೊಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಪತ್ರಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೦೪ನೆಯ ಇಸವಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ೩ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರೆಯೂ ದೊರೆತಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಬಳಿ ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್ ಮಾಡಿ ತರಬೇಕು ಪಡೆದ ರಾಮಪ್ಪನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೦೪ರಲ್ಲಿ ಜೆನರಲ್ ಜಾನ್ ಮಾಲ್ಕಂ ಜೊತೆಗೆ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕಾಂ ಮಾಡಿದ್ದ. ಜಾನ್ ಮಾಲ್ಕಂಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸದ ನಂಬುಗೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮಾಲ್ಕಂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ವಸ್ತುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ರಾಮಪ್ಪನಿಗೆ ನೀಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವಂತೆ ಅಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಮಪ್ಪನ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರಿಗೆ ಶಿಫಾರ್ಸು ಪತ್ರ ನೀಡಿದ್ದ. ಬಹುಶಃ ಇದೇ ಶಿಪಾರ್ಸಿನ ಕಾರಣ ನಾಯಕ ರಾಮಯ್ಯನು ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಜವಾಬು-ಸವಾಲ್ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕಗೊಂಡು ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನಾಗಿರಬಹುದು.

ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೈಫಿಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಪುಟಗಳ ಮೊದಲ ಭಾಗವು ೧೭೯೯ರ ಜುಲೈ ೮ನೆಯ ತಾರೀಕು 'ಮಹಾರಾಜ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೂ ಯಿಂಗ್ರೇಜಿ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರದ ಬಹದರವರಿಗೆ, ಶಾಸ್ವಿತ ಆಗಿ ಸ್ನೇಹವೃದ್ಧಿ ಆಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಆದ ಕರಾರುನಾಮೆಯ ನಕಲು ಪ್ರತಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪ ನಜರ್‌ಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ೮-೭-೧೭೯೯ ರಂದು ಯಿಂಗ್ರೇಜಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧವಾದ ಕರಾರುನಾಮೆಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ಪರವಾಗಿ ಸಹಿ ಮಾಡಿದವರು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಮ್ಮನವರು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಜ ಕೃಷ್ಣ ಒಡೆಯರು. ಕರಾರುನಾಮೆ ಸಿದ್ಧವಾದಾಗ ಹಾಜರಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದರೆ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಜನರಲ್ ಜಾರ್ಜ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್, ಕರ್ನಲ್ ಆರ್ಥರ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ, ಹೆನ್ರಿ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ, ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ಕಿರ್ಕ್ ಪ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಮತ್ತು ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಕ್ಲೋಸ್. ಕರಾರುನಾಮೆಗೆ ಗೌರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ರ ದಸ್ತುಖತ್ತು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆಂಬ ಆಶ್ವಾಸನೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಮಹಾರಾಜ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ೧೬ ಕಲಂಗಳ ಈ ಕರಾರುನಾಮೆಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಾಠವು ಹಯವದನರಾಯರ Hitory of Mysore ನ ೩ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ದೊರೆತಿರುವ ಕರಾರುನಾಮೆಯ ನಕಲು ಪ್ರತಿಯು ಮೂಲ ಆಂಗ್ಲ ಅಥವಾ ಪಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಎಂದು ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅನುವಾದ ಭಾಷಾಸ್ವರೂಪವು ೧೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪ (ಗದ್ಯ ಪ್ರಕಾರ)ಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವುದರಿಂದ, ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯವು ಮೂಲ ಕರಾರುನಾಮೆಯು ಸಿದ್ಧವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಕರಾರುನಾಮೆಯ ವಿವರಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಭಾಗದ ವಿವರಣೆಯ ಕಾರ್ಯವು ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗವೇ ದೊರೆತಿರುವ ಕೈಫಿಯತ್‌ನ ಮುಖ್ಯಭಾಗ ೯೨ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಭಾಗವು ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನು ೧೮೧೩ ಫೆಬ್ರವರಿ ೬ ರಿಂದ ೧೮೧೪ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ೮ರ ವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ದಿನಗಳು ನಡೆಸಿದ ಜವಾಬು-ಸವಾಲಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಮಪ್ಪನು ಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತು ರೆಸಿಡೆಂಟರ (ಕೋಲ್) ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ೧೧-೧೨-೧೮೧೨ ರಿಂದ ೧೮-೪-೧೮೧೪ರ ವರೆಗೆ

ದೊರೆತಿರುವ ನಕಲಿನ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬರುವಂತೆ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೆಲಸ ಖಾಯಂ ಆದದ್ದು ೧೯.೧೨.೧೮೧೨ರಂದು. ಆ ಮೊದಲು ಅವನು ನಡೆಸಿದ್ದದ್ದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಜವಾಬು ಸವಾಲ್. ೧೯.೧೨.೮೨ರಿಂದ ೧೮.೪.೧೮೧೪ರವರೆಗೆ ರಾಮಪ್ಪ ನಡೆಸಿದ ಜವಾಬು ಸವಾಲ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೪೧ ಆದರೆ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬು ಸವಾಲ್‌ಗಳ ಮಾಹಿತಿಯೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೧೮೩೧ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೦, ೧೪ ಮತ್ತು ೧೯, ೧೮೩೨ರ ಮೇ ತಿಂಗಳ ೯ ಮತ್ತು ೧೮೩೩ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ೨೨, ೨೪ ಮತ್ತು ಜುಲೈ ೨ ಮತ್ತು ೩ನೆಯ ತಾರೀಕುಗಳಂದು ರಾಮಪ್ಪನು ಸ್ವಗತದಂತೆ ಬರೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಬಹುತೇಕ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಮಪ್ಪನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತನಿಖೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಭಾವಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ಕೈಫಿಯತ್‌ನ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತು ರೆಸಿಡೆಂಟರ ನಡುವಿನ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಕೈಫಿಯತ್‌ನ ಕೆಲವು ಹಾಳೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯೇ ಅರಸರು ಮತ್ತು ರೆಸಿಡೆಂಟರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

೪-೫-೧೭೯೯ರಂದು ಟಿಪ್ಪುವು ಮೃತನಾದ ನಂತರ ೮-೭-೧೭೯೯ರಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ,ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರವರ ಕಡೆಯವರಿಗೂ ಆದ ಕರಾರಿನ ಪ್ರಕಾರ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಸೇನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ರೆಸಿಡೆಂಟನು ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ; ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶದಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು. ಮಹಾರಾಜರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಜರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿ, ರೆಸಿಡೆಂಟರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಕೂಡಾ ನೇರವಾಗಿ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಅವಕಾಶಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಜರ ಅನುಮತಿ ಕೋರಿಕೆಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಮದರಾಸ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಬಂಧ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೈಫಿಯತ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೮೧೩ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ೭ರ ಬರವಣಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಹುಜೂರರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಪೆನಿಯ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ; ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮದರಾಸಿನ ಲಾಟ್ ಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಬರೆದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೊಂದಿಗೆ, ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಮೆಹರ್ಬಾನಗಿ ಮಾಡುವವನಂತೆ ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನು ಮಹಾರಾಜರು ಪರಿವಾರ ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅನುಮತಿಯು ರಾಜ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಇಂತಿಂತಹವರು ಮಾತ್ರವೇ ಬರಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೋಲ್ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದವರು ರಾಜ ಪರಿವಾರದ ಜೊತೆಗಿದ್ದರೆ, ಅವನು ರಾಜರ ಜೊತೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನೂ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾರಾಜರು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಅವರು ಸಂಜೆ ೪ಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟು ೫½ಗೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತಲುಪಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಖಾಸಾ ದೇವಡಿ (ಅರಮನೆ ?) ಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು, ರಾತ್ರಿ ೧೦ ಘಳಿಗೆಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಕಡೆಯವರು ಗಾಂಜಾ, ತಂಬಾಕು ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದ ಮೇರೆಗೆ ಹುಕುಂ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವ ಮಹಾರಾಜರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದೇವಡಿಯ ಬಳಿ ಹೊಳೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ರಾತ್ರಿ ೧೨ ಘಂಟೆಯವರೆವಿಗೂ ತೆಗೆಸಿಡಲು ರೆಸಿಡೆಂಟನಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಕೋಲ್‌ನಿಗೆ ತಮ್ಮಿಂದ ತೊಂದರೆ (ತಪ್ಪು) ಆಗುತ್ತಿದೆ

ಯೆಂಬ ಸಂಕೋಚ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ; ಆದರೆ ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನು ರಾಜರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವುದೇ ತನಗೆ ಖುಷಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಮಹಾರಾಜರನ್ನೂ ವೀರನಗೆರೆಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರುಗೊಂಡು ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

—ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮದೇ ಸಂಸ್ಥಾನದ, ಆದರೆ ಕಂಪೆನಿಯ ವಶವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೂ, ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಏರ್ಪಾಡಿಗೂ ಮಹಾರಾಜರು ಕಂಪೆನಿಯ ರೆಸಿಡೆಂಟನ ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ವಿಪರ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಫೆಬ್ರವರಿ ೬ ರ ವರದಿಯು ನಲ್ಲಪ್ಪನ ದರಿಯಾಪ್ತಿಯ ವಿಷಯ ಕುರಿತೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಇದೇ ವಿಷಯವು ಫೆಬ್ರವರಿ ೯, ೧೨, ೧೩ ಮತ್ತು ೨೪ನೆಯ ದಿನಾಂಕಗಳ ವರದಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ನಲ್ಲಪ್ಪ ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ತುಂಟತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಮತ್ತು ಸುಬ್ಬರಾಯ ಎಂಬಿಬ್ಬರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಇಬ್ಬರ ಕೈಫಿಯತ್ತನ್ನು ರಾಮಪ್ಪ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೈಫಿಯತ್ತಿಗೆ ವರದಿ (information) ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಲ್ಲಪ್ಪನಂತಹವರ ತುಂಟತನಗಳಿಂದ ಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ 'ಬದನಾಮೆ' (ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು) ಎಂಬುದು ಮಹಾರಾಜರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತುಂಟತನ ರುಜು ಆದರೂ, ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪದ ತುಂಟರನ್ನು ಪಾರೇ (ಪಹರೆ) ದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊರಡೆ ಹೊಡೆಸಿ ಕೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಂತಹವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಹಾರಾಜರದಾದರೆ, ನಲ್ಲಪ್ಪನಂತಹವರಿಗೆ ಕೊರಡೆ ಹಾಕಿಸುವ ಬದಲು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬುದು ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಗ್ಗೆ ೧೮ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಾರಾಜರ ತಾಳ್ಮೆ ಮತ್ತು ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನ ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಲ್ಲಪ್ಪನ ಬಗೆಗೆ ಸುಬ್ಬರಾಯ ಬರೆಸಿದ ಕೈಫಿಯತ್ತು, ಬಾಬರಲ್ಲಿ ಖಾನರ ಸಂಗಡ ಅದನ್ನು ದಸಖತ್ತು ಮಾಡಿಸಿ ತರ ಹೇಳಿದ್ದು–ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಸಾಹೇಬನು ೫೦೦ ವರಹದೊಳಗಿನ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ದರಿಯಾಪ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಮಹಾರಾಜರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೆಸಿಡೆಂಟನು ಮಹಾರಾಜರ ಕಛೇರಿಯ ಕಾರ್ಯಾವಧಿಯ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ ಕಂಪೆನಿಯ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ದೇಶೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬುದು ವಿಶದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ದಹನವಾದದ್ದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ. ದಹನವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಟ್ಟಲೂ ಸಹ ಮಹಾರಾಜರು ಕಂಪೆನಿಯ ಅನುಮತಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಗಜ ಭೂಮಿ ಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಜನರಲ್ ರಡಿಲ್ ಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಉತ್ತರ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಲ್ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬ ಒಮ್ಮೆ ಊರಿನಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅವನ ತಮ್ಮ ಸಾಲೋಮನ್, ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಬಂದ ಮಹಾರಾಜರ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರ ದಾಖಲೆಯೂ ಈ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಮಹಾರಾಜರು ಯಾವ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ನಿಕಟವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಸೂಚನೆಯನ್ನೂ ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಮೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್, ದಿವಾನ್ ರಾಮರಾಯ, ಬಾಬರಲ್ಲೀ ಖಾನ್, ಅಣ್ಣಾಜಿರಾವ್, ಬಾರಗಿರ ರಾಮರಾವ್ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಡಿಮೆ ಜನರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೋಲ್ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. 'ಮೊದಲಿಗೆ ಜನರು ಇಲ್ಲದ್ದು ಸಲ್ಲದ್ದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಈಗ ಅವರ ಬುದ್ಧಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನರ ಮಾತಿನಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ದಿಲ್ ಸಾಫ್ ಆಗಿರಬೇಕು'–ಎಂಬುದು ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ಗುರುಗಳ ಕಡೆಯವರು ಮೂಗೂರು ನಂಜಪ್ಪಾಜಿ ಎಂಬುವವನ ವಿರುದ್ಧ ದೂರು ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಅವನ ದೋಸ್ತರು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಕಾದ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಧಣೇರಿಗೆ (ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ) ಆಡಬಾರದಂಥ ಮಾತು ಆಡಿದವಳು ಕ್ಷುದ್ರ ಮಾಡಿಯಾಳೆಂಬ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಕೋಲ್ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ವಿವರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ.

೬-೮-೧೮೧೪ರ ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ತಾನು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಮೀರ್ ಮಹಮ್ಮದನ ಬಗ್ಗೆ ಊರಿನ ಜನ ಆಡುವ ಮಾತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಲ್ ರಾಮಯ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ರಾಮಯ್ಯ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರ ಹೀಗೆ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. 'ನನ್ನ ವಿಚಾರ ಮೊದಲೆ ತಿಳಿಸಿಯಿರುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ? ಉಭಯ ಸರಕಾರದ ದೋಸ್ತಿಯು ಶಾಸ್ವಿತ ಆಗಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ತರಕಿ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ ವಂದೇ ನನಿಗೆ ಹೊರ್ತು ಜನರ ನಡತೆಗಳು ತಿಳಿದು ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಚುಕಲಿ ಮಾತು ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಆಡತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಯಿದ್ದೆನು. ಈಗಲೂ ಆದೇ ಮಾತು ಕ್ಕರ್ಷೆಯೇ. ಉಭಯ ಸರಕಾರದ ಹುಕುಂ ಅಮಲು ಏನು ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಚಿದ್ದರಲ್ಲಿ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ನನ್ನ ಯಿಮಾನಿನಿಂದ ನಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂಥಾದ್ದೇ ಹೊರ್ತು ಮೇಲಾದ ಜನದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ದುರನಡತೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಶಾಮೀಲು ಆಗುವನಲ್ಲ. ಉಭಯ ಸರಕಾರದ ಕೀರ್ತಿ ಒಂದು ಯಿತಫಾಕಿಯಿಂದ ಯಾವ ಜನರು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಯಿಧಾರೋ ಆ ಕೆಲ್ಸದ ಜನರಲ್ಲಿ ಯಿತಫಾಕಿನಿಂದ ನಡೆಯುವುದೇ ಸರಿ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ನನ್ನಿಂದ ಉಭಯ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಜಾ ನಡತೆ ವಿರೋಧ ಹುಟ್ಟುವಂಥಾ ಮಾತುಗಳು ಬಂದಂಥಾದ್ದು ಉಭಯ ಕಡಿಗೂ ತಿಳಿದಲ್ಲಿ ತಾವು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡ ಕೆಲ್ಸವಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆ ನಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯಿಧೇನೆ. ಮೇಲಾದ ವಿದ್ಯಮಾನ ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಬರತಕ್ಕದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸಿ ಯಿಧೇನೆ.'

ಜವಾಬು ಸವಾಲ್ ಮಾಡುವಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನಿಗೆ ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನಿಂದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂಥ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಮಹಾರಾಜರ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮ, ಅವರ ಸಂಪರ್ಕವಿದ್ದ ಜನರ ಬಗೆಗಿನ ಅನುಮಾನಗಳೇ ಕಾರಣ. ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ರಾಮಪ್ಪನು ಪರಸ್ಪರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾರಾಜರ ಎದುರಿಗೆ ಕುಂಪಣಿ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಕ್ಷುದ್ರ ಜನರ ಮಾತು ಕೇಳದೆ ರೂಬುರೂಬು ಜವಾಬು ಸವಾಲು ಮಾಡಲು ಕೋರುತ್ತಾನೆ.

ಮಹಾರಾಜರ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮೀರ್ ಮಹಮದ್ ಈ ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನ ನಂಬುಗೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಿದ್ದಂತೆ ಭಾವಿಸಲು ಕೆಲವು ಅವಕಾಶಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಿವೆ. ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ಮೀರ್ ಮಹಮದ್ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೋಲ್ ಸಾಹೇಬ ಇಷ್ಟಪಡದ ಕೆಲವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎಂಟು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಆ ಕೆಲಸವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಕೋಲ್ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಮಹಾರಾಜರನ್ನೇ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ, ಕರಾರಿನಂತೆ ಕೆಲವರನ್ನು ತೆಗೆದಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಕೆಲವರನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಇರುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನೂ, ಅಸಹಾಯಕತೆಗಳನ್ನೂ ಮಹಾರಾಜರು ಕೋಲ್‌ಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಕೋಲ್ ಕಳುಹಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ೧೮ ಜನರ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದು, ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಲು ಮಹಾರಾಜರು ಕೋರಿದರು. ಅನುಕಂಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಕೋಲ್‌ನ ಅಸಮಾಧಾನ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿ ಕೋಲ್ ತಿಳಿಸಿದ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಜರು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಸದಿದ್ದಾಗ

ಅಥವಾ ನಿಧಾನಿಸಿದಾಗ ಕೋಲ್ ಇಂತಹ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಆಗೆಲ್ಲಾ ಮಹಾರಾಜರು ದೈನ್ಯತೆಯಿಂದ ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದಿರಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೇಗನೇ ನಡೆಸುವ ಮನವಿಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ತಾವು ದೋಸ್ತರು. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಾವು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೀರ್ತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದವರು... ೧೫ ವರ್ಷದಿಂದ, ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಸರ್ವರೂ ತಾವೆ. ೭-೮ ತಿಂಗಳಿಂದ ಯಾರ ಮಾತೂ ಕೇಳದಂತೆ ನಡೆಸಿದಂತೆಯೇ ಮುಂದೂ ನಡೆಸಲು' ಮಹಾರಾಜರು ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಕೋಲ್ 'ಇದರಿಂದ ಮೈಲು ಹೋಗಿ ದಿಲ್ಲು ಸಾಫಾಗುವ,' 'ನಂತರ ಭೇಟಿಗೆ ಬರುವ,' 'ಇದರಿಂದ ಲಾಟ್ ಸಾಹೇಬನಿಗೂ ಖುಷಿ ಆಗುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುವ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮಹಾರಾಜರು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೋಲ್ ದರ್ಬಾರಿಗೆ ಬರದಿರುವ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನೂ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಕೋಲ್ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ ಕೆಲವರನ್ನು ಮಹಾರಾಜರು ಕಳುಹಿಸಿದರೂ, ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸಚಾರ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಹೇಳಲು ಮತ್ತು ವೀಣೆ ಕೇಳಿಸಲು ಬರುವ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ' ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದೂ ಕೋಲ್‌ಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾಮಾತೃಶ್ರೀ (ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ) ಅವರ ಬಳಿ ಇರುವ ಅಂಚೆ ಮಲ್ಲರಾಜಯ್ಯ, ಕೊಮಾರಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮಗಿರುವ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲ್ ಇಂತಹ ಮನವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮಹಾರಾಜರ ಖಾಸಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರಮನೆಯ ಒಳಾಡಳಿತದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ಹಲವಾರು ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಮೂಲಕವೇ ಮಹಾರಾಜರ ಸ್ವಂತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೋಲ್ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ,

೨೫-೯-೧೮೮೩ ರಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ದಸರ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬರಲು ಮಹಾರಾಜರು ಕೋಲ್‌ಗೆ ವಕೀಲ ರಾಮಪ್ಪನ ಮೂಲಕ ೨೪-೯-೧೮೮೩ ರಂದು ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೋಜು (ಮೋಜುವಾನಿ) ಆಗಬೇಕೆಂದೂ ಮಹಾರಾಜರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಾವಧಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಖುಷಿಯಿಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಮಹಾರಾಜರು ಇಚ್ಛಿಸಿರುವುದನ್ನು ರಾಮಪ್ಪ ಕೋಲ್‌ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ, ರಾಮರಾಯ ಮತ್ತು ಬಾಬರಲ್ಲಿ ಖಾನರನ್ನು ಕೋಲ್‌ನನ್ನು ಕರೆತರಲು ಮಹಾರಾಜರು ಕಳಹಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಮೋಜಿ'ಗಾಗಿ ಬಟ್ಲೂರು ನಯನಪ್ಪನಿಗೆ ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ, ದಸರೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಆದರ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡಲು ರಾಮಯ್ಯನನ್ನೇ ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ೨೫-೯-೧೮೮೩ ರಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಪೂಜೆ, ಆರೋಹಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ನಡೆದು ಐದು ಘಂಟೆಗೆ ದರ್ಬಾರು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ದಸರೆ ಮುಗಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ದಾರರ ಶಿಫಾರ್ಸಿನಂತೆ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯರಿಗೆ ಕಿಲ್ಲತ್ತು, ಶಾಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸತ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೮೮೩ ರಲ್ಲಿ ಲಾಟ್ ಸಾಹೇಬ ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು, ಅವನ ಪ್ರವಾಸದ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಊಟ-ವಸತಿಗಳ ಏರ್ಪಾಡು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಲಾಟ್ ಸಾಹೇಬನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಮಹಾರಾಜರೇ ಬರಬೇಕೆಂಬುದು ಕೋಲ್‌ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ.

೧೬-೧೦-೮೩ ರಂದು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆ

ಊತಾ ಕಡಿಮೆಯಾದುದನ್ನು ರಾಮಪ್ಪ ಕೋಲ್‌ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ೧೮-೧೦-೮೩ರಂದು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಲೆನೋವು ಇದ್ದುದನ್ನೂ ರಾಮಪ್ಪ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾರಾಜರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ೧೮ ರಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ಘಂಟೆಗೆ ಕೋಲ್ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಂತಹ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಖಾಸಗಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲದೆ ಮಂಡಗದ್ದೆ ಸೂರಪ್ಪ ಎಂಬುವವನ ಬಗ್ಗೆ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ (ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿ) ಅವರ ಆಶ್ವಾಸನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ತೋಟ ನೀಡದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ, ಹೊನ್ನಾಳಿ ರೈತರ ಮೇಲಿನ ದೂರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳಿವೆ.

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೆರವಿನಿಂದ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು, ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರೂ, ನೆರವು ನೀಡಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಡಿಯಾಳುಗಳಂತೆ ಹೀಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಬಾಳಬೇಕಾಯಿತು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೆರವು ನೀಡಿದ ಒಂದೇ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ದೇಶೀಯ ರಾಜರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿನವರಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡರು ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಮಪ್ಪನ ಕೈಫಿಯತ್ತು ಬಹು ಮುಖ್ಯ ದಾಖಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನ ಮೂಲ ಪ್ರತಿಯಾಗಲೀ, ನಕಲಿನ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಗಳೇ ಆಗಲಿ ದೊರೆತರೆ ಕೈಫಿಯತ್ತನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯನ್ನೇ ಕೈಫಿಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.